

MAZÁNTELL

ELŐFIZETÉSI ÁR
Éves előfizetésben átvéve:
Földpostán ..... 12 h. 20.
Földpostán ..... 4.
Külföldi előfizetés:
Földpostán ..... 20 kor.
Földpostán ..... 5.
Földpostán ..... 24 kor.
Földpostán ..... 6.
Egyes szám ára ..... fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hónapok
éneke után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 2.
A szerkesztőség kéziratok vétele
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 89. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 április 17.

A munkások-katonák tanácsa a békeért.

Cseidze a helyzet ura.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A munkások-katonák tanácsa teljes egészében elfogadta Cseidze határozati javaslatát. A határozat felszólítja a demokráciát, hogy kövesse el mindent a gyors béke érdekében, elismeri a politikai ellenőrzés szükségességét, de csak addig, amíg a demokráciát szolgálja. Követeli az annexió és hadi kárpótlás nélküli gyors békét, kimondja, hogy támogatja a kormányt, de ténykedéséért semmi felelősséget nem vállal.

Kerenszky és Wilson.

A forradalom kétségbeejtő helyzetet vett át.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Kerenszky az orosz ideiglenes kormány igazságügyminisztere kijelentette, hogy oszloja Wilson ama néscetét, mely a hódítás nélküli békét javasolja.

Ha a siker csupán az orosz csapatok lendületétől függne: a győzelem biztos lenne, — mondta Kerenszky, — de olyan kétségbeejtő helyzetet vettünk át különösen a hadi technika terén, hogy még vereség esetén se érdemelnénk szemrehányást.

Orosz hivatalos jelentés katonáinkról.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Az orosz hivatalos jelentés 14 éről azt írja, hogy a nyugati fronton az osztrák-magyar csapatok több ponton elhagyták állásaikat, zászlókat lengettek, kezükben írást mutogattak és katonáinkkal szóba akartak ereszkedni. Űtegeink ezeket a csapatokat könnyű szerrel szétugrasztották. A román frontról átszökött katonák elbeszéléseiből kitűnik, hogy az osztrák-magyar és német katonák arra számítanak, hogy az orosz forradalom a hadviselésben oly változást fog előidézni, mely a békét közelebb hozza.

Svájci lapok Oroszország békeajánlatáról?

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az itteni lapok meg nem erősített híradást közölnek, amely szerint Oroszország a központi hatalmak elé békeajánlatot terjesztett.

A megállított offenzíva.

475 fogoly, 17 géppuska,
22 ágyú a német zsákmány.

Berlin, április 16. A nagyhíradásai-
lás jelenti:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregportja. A Scarpe északi partján megsemmisítő tüzelésünk angol támadó hullámokat feltartóztatott, úgy hogy a roham végrehajtása elmaradt. Orléans-i észak-keletre is tüzelésünk az angolok egy erős támadását nagy veszteségükkel megghusította.

Az Arras Cambroy utól északra csapataink egy előretörése az ellenséget visszavetette Signicourt Bourisere, az ott harcoló ausztrálisok véres veszteségén kívül 475 foglyot 17 géppuskát vesztettek, amelyeket beszállítottunk, továbbá 22 ágyút, melyeket több elvettünk és robbantással használhatatlanná tettünk. St. Quentinél a tüzérségi tűz ismét erősödött.

A német trónörökös hadseregportja. Az Oise és Aisne között Vauxtól északra tegnap a franciáknak erős tüzeléssel előkészített támadása megghusult. Saissontól Reimsig és Champagne nyugati részén a tüzérharc a tüzérség és aknavetők felhasználásával tovább tart. Az április 15 én megghusult ellenséges felderítő előretörések után a gyalogsági harc széles szakasszon ismét fellángolt.

Albrecht württembergi herceg hadseregportja. Lotaringiai szakasszon és a Brandenburgi kapuál francia rohamcsapatok állásaink elleni vállalkozásai teljesen sikertelenek maradtak. Az ellenséges repülőknak az Aisne mentén kötött léghajóink ellen végrehajtott egységes támadásai eredménytelenek voltak. Az ellenség Tolison és Verdun között 11 repülőgépet vesztett, amelynek legtöbbje a legutóbbi rendszer szerint épült.

Tavaszi ujdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok. Uj modellek: Blousok, kabátok, köppeney és Jouponokban. Keztyük és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérművekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelegánsabb esztömök és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

Egyes szám ára 12 fillér.

10 ezer lövés a Kovel—Luek-i vasúti vonalra.

Keleti harctér.

A harci tevékenység általában csekély volt. A Kovel—Luek-i vasútvonalra az orosz tüzérség mintegy 10 ezer lövést tett. Portyázó osztagok előretörését visszavertük.

Ludendorff, első főszállásmester.

Városi cipőjavító műhelyek.

Olcsó talpalás. A régi cipők és a gyermekek.

Lukács Odón polgármester-helyettes, szociálpolitikai alkotásaink szerkesztésének vezetője, ma hirdetőment: tess közszé, a melyben tudatja a városi közönségnek, hogy a hatósági cipőjavító műhelyt megnyitja és hogy a városi szabóüzem létesítésének előmunkálatai már a befejezés felé közelednek. A hirdetőment közli a városi publikumával, hogy a város a néhány napon belül megnyitja a városi cipőjavító műhelyében főleg a használt cipőket tess viselhetővé és lehetővé tesszik, hogy a közönség ne kényszerüljön új cipőkészletek fogyasztására.

Tegnap Lukács Odón főjegyző elnöklése alatt a szakiparosok bevonásával értekezlet volt, amelyen körvonalasták azokat a kereteket, amelyek között az új hatósági üzemnek működnie kell. Megállapították az árakat, amelyeket úgy kalkuláltak, hogy a város csak a saját költségeit, a munkadíjat és késcanyagot számítja fel. Haszonra nem dolgozik a hatósági cipőüzem, amely a legpraktikusabban tess berendezve.

Különös gond fordítanak a jó munkára; a megbesszések szerint egy pár cipő talpalásának munkadíja 6 korona tess. Ugyancsak jutányos árban állapítják meg a foltosításokat és az egyéb javításokat tess.

A város egyelőre egy hatósági cipőüzemet állt fel, de amikor kellő számú munkást találhatnak, rögtön megnyitják a második és harmadik cipőjavító műhelyt a város különböző részeiben. Ugyancsak rövid időn belül várható a városi szabóüzem megnyitása tess, ami a városi közönségnek ruháztszükségletét van hivatva kielégíteni. A hatósági szabóüzem tess főleg ruhák javításával foglalkozik és elsősorban a ruhák fordításával, amelynek ára a szakértők szerint 30 koronában állapítható meg.

A város felhívta Ujlaky István cipész-mestert, hogy javaslatot tegyen az üzem berendezésére. A műhelyek vezetője valószínűleg ifjabb Mónus Sándor tess, akinek szervező képességét s kiváló vezetőerejét ipartelpe bizonyítja s az az összeköttetése, amelylyel bőripari körökben rendelkezik.

Lapunk figyelmét nem kerülte ki egy terv, amely a középiskolai tanulókat cipőfoltosításra, javításra és készítésre kívánja taníttatni. Egészségügyileg tess a terv szakértők véleménye szerint károsíthatatlan, mert régi cipők felújításánál a kiszabaduló porral együtt különböző betegségek csírái jutnak a fiatal szervezetre s ez a kár az elérhető hasznot tekintve roppant nagy. Tehát ilyenről tess szó sem lehet, csak új cipők készítéséről.

Berlini és bécsi vélemény a békéről

1—2 hó múlva orosz béke következik.

Előbb: fegyverszünet.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung írja: Oroszországgal a meg egyezés most már nemcsak lehetővé, hanem bizonyossá tess vált. Nem szabad nekünk túlságos sietséggel bizalmatlanná tess tenni az orosz néptömegeket, mert nem sokat számít, hogy egy vagy két hónappal később tess lesz béke. Az orosz nép fontolja meg, mi az ő érdeke, mi addig nyugodtan várhatunk.

Bécsből tess jelentik: Diplomáciai körökben a szövetségesek békeakcióját örömmel üdvözlnek és meg tess vannak győződve, hogy az eredmény tess lesz. Nem szabad azonban túlgyors sikerre számítanunk, azt tess hiszik, hogy előbb tess nem annyira a különbéke, mint inkább egy fegyverszünet következik, ahol a harci tevékenység igen lassan tess. Néhány hó mindenre tess meghozza a döntést. Azt tess is mondják, hogy Oroszországban meg-
lepetések tess nincsenek kizárva.

A nagy francia offenzíva megkezdődött.

Attörési támadás 40 km. szakaszon. Az elkezdett harc folyik

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség tess jelenti 16 án tess este: Arrasnál tess csekély harci tevékenység. Az Aisnénál tess a nagy francia attörési lökés tess messze kitűzött céllal tess napos tömegűzés tess után megkezdődött. A 40 kilométer széles támadó szakaszfronton tess folyamatban tess van az elkezdett harc tess legelső állásainkért. A keleti harctéren tess semmi különös tess esemény tess nem történt.

Ujabb 40782 tonna a Földközi tengeren.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből tess a tengerészeti vezérkar főnöke tess jelent: A Földközi tengeren tess ujjonnan tess beérkező tess jelentések szerint tess elsülyesztett tess 6 gőzöst tess és 4 vitorlást tess 40 ezer 782 tonna tartalommal. Az elsülyesztett hajók között tess volt egy 8000 tonnás tess felfegyverzett angol gőzös tess és egy ottavai típusu angol segédcirkáló tess 12000 tonna tartalommal.

Amerika felfegyverzi a lefoglalt hajókat.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből tess jelentik: A Reuter-ügynökség tess jelentése szerint tess az amerikai kormány tess elrendelte tess a lefoglalt osztrák-magyar hajók tess megvizsgálását tess abból tess a célból, hogy alkalmasak tess-e tess a felfegyverzésre. A tengerészeti hivatal tess minden valószínűség szerint tess elfogja tess rendelni tess a hajók tess felfegyverzését.

Keleten nincs jelentős esemény.

Olasz állásokba tess törtünk be.

Keleti harctér. Budapest, április 16. (Hivatalos.) Farmanesci tess felett április 14 én tess egy császári tess és királyi repülő tess lelőtt tess egy ellenséges Neupert repülőgépet. Tegnap Volhyniában tess az orosz tüzérség tess fokozottabb tevékenységet tess fejtett ki, egyébként tess nem tess volt tess jelentős tess esemény.

Olasz harctér. Budapest, április 16. (Hivatalos.) A Fleins szakaszon tess a Csivadiboche területen tess ma korán tess reggel tess rohamjáróink tess be-törttek tess az olasz állásokba tess és tess 7 tisztet tess és tess 124 főnyi tess legénységet tess foglyul ejtettek.

Délkeleti harctér. Budapest, április 16. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. Höfer.

Az angol munkások a békéért.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Hagából tess jelentik: Az angol munkások tess Leedsben tess gyűlést tess tartottak, amelyen tess határozattal tess kimondták, hogy tess a további embermészárlást tess haszatlannak tess tartják tess és tess felkértek tess a kormányt, hogy tess a béketárgyalásokat tess azonnal tess kezdje tess meg.

Többtermelés

a nagyváradai püspökségi birtokokon.

A „Magyar-német mezőgazdasági részvénytársasággal” kötött új haszonbéri szerződés.

A nagyváradai lat. szert. püspökségi uradalomra nézve nagyjelentőségű szerződéses ügy tárgyalásai nyertek a napokban befejezést. Ennek a szerződésnek nemcsak a püspökségi uradalomra, hanem Biharvármegye és általában az egész ország közgazdaságára kiváló jelentősége van. Arról van szó, hogy az intenzív német gazdálkodási rendszer meghonosításával komoly lépés történik a többtermelés megvalósítása felé azokon a püspökségi birtokokon, melyeket most az eddigiek helyett új haszonbérlet vesznek hasznosítás alá.

Az elmúlt év folyamán a püspökségnek mintegy 14000 kat. holdnyi birtokán a haszonbéri szerződések lejártak. Az uradalom jóelőre biztosítani kívánta a birtokok jövőjét (és azért még a háború előtt, 1914 tavaszán kiírta a felhívást a birtokok haszonbérleteire terjedő ajánlatokra nézve. Dacára annak, hogy még akkor híre-hamva sem volt a háborúnak, komoly ajánlatba nem érkezett. Közben kitört a háború, ami az ajánlattevőket még tartózkodóbbá tette. A püspökség mindenütt első sorban az eddigi haszonbérlettel igyekezett a szerződéses viszonyt meghosszabbítani és éppen ezért, dacára az ajánlati felhívás eredménytelenségének, közvetlen tárgyalásokat kezdett mindenütt az eddigi haszonbérlettel.

A tárgyalások folyamán érdekes tapasztalatokat lehetett szerezni. Minél jobban emelkedett a mezőgazdasági termények és az állatok ára, annál alacsonyabb haszonbérletet beszéltek a bérlők. Közben a bérlő ugynevezett püspökmezei 3800 holdas birtokon, mely kizárólag volt kiadva, a haszonbérlet a tönk szélére jutottak és a bérletet egyszerűen otthagyták.

Ugyanaz az eset következett be Mezőgyátrán a kései pusztán, melynek kisbérleti addig maradtak hátralekban a haszonbérlet, míg egy szép napon a bérletből való végleges kibocsátásukat kérték azzal az indoklással, hogy különben tönkrejutnak. Az ugyancsak kizárólag haszonbérletbe adott Ósajta (Nagyszalonta mellett) szerződése lejárván, a parasztek az eddigi haszonbérlet csak a felét ajánlották jövőre, egyébként nem voltak hajlandók újabb szerződést kötni. Így most már több mint 18000 kat. holdra emelkedett azoknak a püspökségi birtokoknak a területe, a melyek jövő gazdasági hasznosítása kérdésessé vált.

A múlt évben még egyszer megkísérelte a püspökség, hogy a bérlői szándékozokat újabb ajánlat tételére hívja fel. Még egy ajánlati felhívást tett közzé, ez is eredménytelen maradt.

A helyzet ezután csak rosszabbodott. Az uradalomnak egyik régi köztisztviselőben álló haszonbérlet családjának jelenlegi feje, néhai Szabadhegyi Gésának fia, a ki Barmódpusztát bérelte, birtokot vásárolt és természetesen a család régi haszonbérletét,

Barmódot tovább megtartani nem kívánta. A többi haszonbérlettel újabb megkísérelt tárgyalások pedig semminemű eredményre sem vezettek. Egyes birtokok, mint Püspökmező éveken át jórészt parlagon maradtak, arra pedig a mai horribilis állapot és más árak mellett gondolni sem lehetett, hogy ezeket a birtokokat a püspök házi kezelésbe vegye. Ehhez legalább nyolc-tíz millió korona befektetés kellene azzal a biztos kilátással, hogy a békekötés után az árak erősen emelkednek és a drága befektetés jó részére árdifferencia címén elvész, néhány millió korona veszendőbe megy.

Ilyen körülmények közt német (bajor és badeni) gazdák telettek a püspökségnek ajánlatot az összes, most kibérletre kerülő birtokok haszonbérletére nézve. A vázolt körülmények közt a német gazdákkal a tárgyalásokat a püspökség érdekében fel kellett venni és hosszasan alkudozások eredményeként sikerült velük olyan haszonbérleti szerződést kötni, mely nemcsak a püspökség érdekeit védi meg, hanem tekintettel van a nagyváradai püspökség fontos magyar nemzeti és közgazdasági hívatására is és a közérdeket úgy nemzeti, mint gazdasági és más szempontból tökéletesen megóvjá.

A tárgyalás folyamán kiszivárogtak egyes hírek a szerződés ügyéről. Míg befejezett ténnyel nem állottunk szembe, részünkről kerülnék tartottunk minden sajtóközleményt. Most azonban a tárgyalások teljesen befejeztetvén, tekintettel az ügy közérdeklő voltára, a nagyfontosságú szerződés egyes részleteit az alábbiakban kívánjuk a közönséggel ismertetni.

Az új haszonbérlet Németország legjelesebb gazdái közül valók, a kik már eddig haszonbérletbe vették Magyarországon az erdői hitbizományi birtokot a hitbizományi bíróság jóváhagyásával, továbbá gróf Hunyady Józsefnek, a király parancsoltisztjének kéthelyi birtokát. Vannak köztük nemcsak vagyonos és kiváló szak tudású magántelek, hanem a haszonbérlet érdekeltiségben részt vesz a Bayerische Disconto und Wechselbank A. G. nürnbergi és a Süddeutsche Discontogesellschaft A. G. mainzheimi nagy pénzintézetek, egyik 20 millió, másik 50 millió márka alaptőkéjű bank. Az érdekeltek „Magyar-német mezőgazdasági részvénytársaság” céggel a bérlet céljaira 10 millió korona alaptőkével Budapest székhellyel külön részvénytársaságot alakítottak, úgy hogy magyar jogi személyiséget nyertek. Azonfelül is teljes tőkeerejük és gazdasági tudásukat hozzák egy valóban nagyszabású gazdasági program megvalósítására.

Ezzel biztosítva van, hogy a háború utáni Magyarország gazdasági fellendítésében a német tőke a szerződés révén jelentékeny részt vesz. A német gazdák Biharvármegyében meghonosítják a fejlett német gazdálkodási rendszert, amellyel Németországban a ma-

gyarnál gyengébb talajon a miénkeől sokkal jobb eredményt tudnak elérni. A nekik most kiadott birtokok nagyrésze vízjárásos terület, másrésze szikes legelő. Itt a német gazdák talajjavítási munkálatokat fognak létesíteni és a haszonbérlet lejártával alagezservezt, jól termő talajt fognak visszaadni, a talajjavítási berendezéseket ingyen tartozván itt hagyni. Szándékuk ipari növények termelését is meghonosítani, gyárakat építeni. Főszempont azonban náluk a szemtermelés fokozása, a manapság annyira emlegetett többtermelés, amit ők intenzív talajműveléssel és az említett talajjavításokkal kívánnak elérni. És hogy ezt is el fogják érni, arra kezesesség a német gazdálkodás eredménye: Németországban az átlagtermés éppen kétszerese a miénknek.

Természetes dolog, hogy ilyen nagyszabású program megvalósításához hosszabb idő szükséges és ezért indokolt volt a jelen esetben a szerződést — megfelelő ellenszolgáltatások és kikötések ellenében — 25 évre megkötöni.

Haszonbérletbe vessi a Magyar-német mezőgazdasági r. t. Parnyát, Kierábát, Barmódot és Szilt, Kölcseért és Péterházát, továbbá Püspökmezőt, Késapuzsát, Ósapatát, mely utóbbiak eddig parasztbérletek voltak, de bérlők által ott hagyták. Mivel ezek jórészt gyengébb talajok és a német gazdáknak szükségük van valamelyes bázisra, ahol rendszerüket megalapozhassák, ki kellett nekik adni a Nagyszalonta melletti patai gazdaságot is, mely azelőtt szintén haszonbérlet volt adva és csak néhány év előtt került házi kezelésbe. Így összesen 22000 kat. hold területen fognak gazdálkodni. Ezzel kapcsolatban viszont megtörténtek az intézkedések arra nézve, hogy a közeljövőben lejáró bérletekből más birtokokat vegyen a püspökség házi kezelésbe.

Gondoskodás történt a szerződésben arról, hogy a haszonbérlet a talajt ki ne eszabolhassák, bár ez a szerződő gazdákról fel sem tételezhető. Kötelességük a talaj termőértékét fenntartani, sőt fokozni és ebben a tekintetben a legmesszebb menő ellenőrzés alatt állanak, úgy hogy gazdálkodási rendszerük eredményét a termőerő fenntartása szempontjából külön szakértő bizottság fogja ellenőrizni. Ha halasztavat létesítenek, az a bérlet lejártával ingyen marad vissza, az épületeiket, iparvasutáikat a szerződés lejártakor a püspökség igen előnyös módosítok mellett válthatja meg, kötelezve azonban a megváltásra nincs, a haszonbérlet fizetik a haszonbérlet felől, — mely emelkedik a 16. évtől kezdve — az összes adókat, általában a szerződés kikötései a javadalom érdekeit teljesen megóvják.

A szerződés megkötésénél figyelemmel volt gróf Széchényi püspök a altruista és a magyar nemzeti szempontokra is.

Gondoskodás történt előszörban a felől, hogy a harctérről hazatérő katonák — ahol igényelhetik — földhöz juttathatók legyenek. Gróf Széchényi Miklós püspök már régebben az altruista bank útján 10000 kat. hold területet juttatott kizárólagosnak. Ennek az altruista szempontnak megfelelőleg a „Magyar-német” részvénytársasággal kötött haszonbéri szerződésben is kikötötte a püspök, hogy a haszonbérlet kötelesek az egész birtok tíz százalékát, tehát 2200 kat

holdat kigardáruknak igen méltányos feltételek mellett, 10 százalékos meg nem haladó haszonra alkalmazásba adni.

Nem kerülte el a püspök figyelmét a magyar nemzeti szempont sem. A szerződésben kikötötték, hogy a haszonbérlek csak magyar tannyelvű és római katolikus jellegű iskolákat kötelesek fenntartani, tisztviselőik is magyarok legyenek. A magyar gazda közösségnek kitűnő iskola nyílik a német gazdák vezetése mellett, a hol gyakorlati uton sajátíthatják el a rendkívül fejlett, modern német gazdálkodásnak sok, mindnyájunk érdekében igen nagy jelentőségű titkát.

A német gazdák nagy bizalommal jönnek Magyarországra. Meg vannak róla győződve, hogy az ő szorgalmukkal, technikai felszereltségükkel, tapasztalataikkal a magyar föld hozamát megokszorozhatják. Már pedig elsősorban erre van szükségük a háború után.

A háború nemcsak azt bizonyította be, minő nagy erőforrás a magyar föld, hanem arra is rámutatott, hogy ebből a forrástól sokkal bőségesebben meríthetünk, mint eddig tettük. Ehhez azonban tőke és példásadás kell. Mindkettőt hozzák a gazdag, alapos és a szakutódás terén is előrangú német mezőgazdák. Kellően jövedelmező műtagadásokat létesítenek ott, a hol eddig a talaj termőereje fogatós volt, vagy nem volt kellően kihasználva.

Tanulékony alföldi magyar népünk a nyújtott példából kétségkívül hamar fel fogja ismerni a német gazdálkodással és a német szorgalommal elérhető siker titkát és az új haszonbérlek tanyái körül magyar cselédségük, magyar tisztjeik, magyar ismerettségük révén pár év alatt meggyeszte, sőt tovább is ismertté válik az új termelési rendszer és jelszóból valósággyá válik gazdasági boldogulásunknak egyik első és főfeltétele: a többtermelés.

Az adatok valódiságáért mindazonáltal a jelentkezőkre kötelezett egyén felelős.

Jelentkezni kötelesek:

1. Mindenki, ki valamely magánüzemben, magánvállalatban, magánintézetben, pénzintézetben, magángyárban, magántársaságban, kereskedelmi vagy iparvállalatban stb. egyedül van felmerve, legyen az akár tulajdonos vagy tisztviselő, akár alkalmazott vagy munkás stb.

2. Minden saját érdekében, illetve közgazdasági célra egyenként (egyénileg) felmentett egyén, amennyiben nem tartozik az alábbi a) vagy b) pontok alatti felsorolt kivételek alá.

3. Az összes mező- és erdőgazdasági szempontból felmentett egyének. A mező- és erdőgazdaságok, vállalatok vagy üzemek összes felmentett alkalmazottait a személyes jelentkezés helyett aronban az illető gazdaság, vállalat vagy üzem tulajdonosa, illetőleg meghatalmazottja is bejelentheti.

Jelentkezni nem kötelesek:

a) 6 os. és apostoli királyi felsége főudvarmesterei hivatala, a minisztériumok, a bán, a cs. és kir. közös legfőbb számvevő, a m. kir. legfőbb számvevő, a főrendiház és képviselőház elnöksége, továbbá a horvát országgyűlés elnöksége, az országos közszámlamezési hivatal, a m. kir. rokkantügyi hivatal, végül a magyar Vörös-Kereszt egyesület királyi biztosának a felsoroltak esetleges közvetlen tartozékainak személyzete,

b) az állami, törvényhatósági, városi, községi, egyházi, (felszerezési) hatóságok, hivatalok és intézetek, azután az állami, városi és községi üzemek, továbbá a hajózási vállalatok és közúti vasutak felmentett személyzete,

c) oly magánüzem, magánvállalat, magánintézet, pénzintézet, magángyár, magántársaság, kereskedelmi vagy iparvállalat felmentettjei, mely üzemben, vállalatban stb. egyenél több egyén van felmentve,

d) a hadseragszállító üzemek és bánya vállalatoknál alkalmazott felmentettek,

e) a hadiforgalomba bevont, cs. kir. dunagözhajózási társaság, a m. kir. folyam és tengeri hajózási társaság, a délnémet dunagözhajózási társaság és a magyar behajózási r. t. felmentettjei,

f) a vasutak és a m. kir. pénzügyőrség felmentett személyzete.

Az a) b) c) pontokban foglalt felmentettekéről a nyilvántartásra és elbírálásra szolgáló névjegyzéket az ott felsorolt hatóságok, hivatalok, vállalatok stb. szerkesztik a fent idézett számú honvédelmi miniszeri rendelet értelmében, mely rendeletet az a) és b) alattiak közvetlenül megkapták, a c) alatt felsorolt vállalatok, intézetek stb. pedig a kereskedelmi és iparkamarától kaphatnak meg. Az a) és b) alatt felsorolt hatóságok, hivatalok és intézetek a kir. pénzügyigazgatóság vármegyei kir. bíróságok, román és gör. kath. püspökségek és az állami fa- és fémipari szakiskola kivételével a névjegyzékek szerkesztéséhez szükséges nyomtatványokat a katonai tanácsnoknál a c) alatti magánüzemek, vállalatok stb. pedig a kereskedelmi és iparkamaránál kaphják meg.

A d. e. és f. pontokban felsoroltak felmentésének elbírálása külön intézkedések alapján történik.

Azok az egyének vagy felelős főnökök, tulajdonosok, meghatalmazott vezetők stb. a kik ezen jelentkezést vagy bejelentést elmulasztják, szigorúan megbüntettetnek, az illető felmentések pedig hivatalból megsemmisíttetnek.

Nagyvárad, 1917 április 10.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

x Feltámasztó HOKIN biztos szar-
ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Bé-
kőcsút 7/R.

A felmentettek

április 20-tól 30-ig tartoznak jelentkezni.

A felmentések ellenőrzése és felülvizsgálata céljából a m. kir. honvédelmi miniszter az 4100. elv. 4-1917. számú körrendelete értelmében az alább felsorolt magyar és osztrák állampolgárságu, illetőleg boszniai és hercegovinai tartományi illetőségű, a katonai (tengerészeti), honvéd vagy népfelkelési szolgálat kötelezettsége alól meghatározott vagy bizonytalan időre felmentett összes tisztek, (haszonállásúak), tisztjelöltek és legénységi állományú egyének az alábbi határozmányok szerint jelentkezni kötelesek azon község előljáróságánál, (város polgármesterénél), a melynek területén jelenleg tartózkodnak és működésüket kifejtik (alkalmasak vannak).

A Nagyvárad város területén tartózkodó és itt működő (alkalmasában levő) felmentett egyének nállam, illetve az általam e célra kijelölt katonai tanácsnoknál (Városbáza II. emelet 29. számú ajtó) tartoznak jelentkezni.

A jelentkezésnek 1917 április hó 20-tól 30-ig kell megtörténnie és pedig aként, hogy az 1899, 1898, 1897, 1896, 1895, 1894, 1893, 1892, 1891. évi születésűek 1917. évi április hó 20-án, az 1890, 1889, 1888, 1887. évi születésűek 1917. évi április hó 21-én, az 1886, 1885, 1884. évi születésűek 1917. április 23-án, az 1883, 1882, 1881. évi születésűek 1917. április 24-én, az 1880, 1879, 1878. évi születésűek 1917. évi április hó 25-én, az 1877, 1876, 1875. évi születésűek 1917. évi április hó 26-án, az 1874, 1873, 1872. évi születésűek 1917. évi április hó 27-én, az 1871, 1870, 1869. évi születésűek 1917. évi április hó 28-án, az 1868, 1867, 1866. és 1865. évi születésűek 1917. évi április hó 30-án tartoznak jelentkezni.

A jelentkezés ezen sorrendje feltétlenül betartandó, mert a munkálatok lebonyolítása a jelentkezők serege nélkül csakis így történhet meg. A jelentkezéshez a jelentkezők által a birtokukban levő katonai okmányok (kinevezési okirai), katonai, honvéd, vagy népfelkelési igazolványi könyv, népfelkelési igazolványi lap, felmentési lap, vagy felmentési rendelkezés, a katonai szolgálati alkalmasságra vonatkozó határozatot igazoló okmányok stb. elvisszandók.

A jelentkezés megtörténte a katonai ok-

mányon vagy külön kiállított igazolványjeggyel igazolhatik.

A katonai tanácsnok a jelentkezőket névjegyzékbe foglalja, mely névjegyzék a nyilvántartás és az elbírálás alapja lesz. Kérve ny szerszerzésre vagy okmányok benyújtására szükségtelen, mert azok a névjegyzékkel úgy sem terjesztetnek fel a felsőbb hatóságokhoz.

A névjegyzék megfelelő rovatainak gyors kitöltésére céljából azonban célszerű ha a jelentkező a névjegyzék kitöltéséhez szükséges adatokat (családi és utónév, lakcíme, születési éve, vallása, illetőségi község (járás, megye) jelenlegi katonai szolgálati viszonya (csapatnév, intézet, sorozási év) csak sorozásuknál tehát népf. szemlén bemutatottaknál nem) rendfokozat, a népfelkelési szemléken bemutatott népfelkelőknél az utolsó bemutatott szemle népfelkelési igazolványi lapjának adatai alapján bemutató szemle helye, napja, hónapja, év, a bemutató szemle eredménye) népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmas, rem alkalmas, biosztás: közös hadsereg, honvédség, bevonulni köteles: cs. és kir. hadkiegészítő kerületi parancsnoksághoz, honvédkiegészítő parancsnoksághoz, cs. kir. Landwehr kiegészítő parancsnoksághoz, az üzembe belépés előtti foglalkozás, mester sége, elméleti és esetleges gyakorlati képzettsége, melyik hatóság, üzem vállalat etc. alkalmazottja alkalmazási illetőleg üzemhely, mőta van az illető hatóságnál (vállalatnál, üzemnél stb. év, hó, nap) és pedig utolsó belépés napja, felmentve kiáltal: cs. és kir. hadügyminisztérium, m. kir. honvédelmi minisztérium, cs. kir. honvédelmi minisztérium, cs. és kir. katonai v. honvéd kerületi parancsnokság, rendelet száma, éve, kiadó javaslatára (szakminisztérium, főispán stb.) ennek száma és évszáma, milyen időtartamra, mely szolgálati minőségben (alkalmaztatás neme) továbbá az eredeti felmentési körvényben felhozott s ma is fennálló indokokat, lehetőleg röviden, de mégis szabatosan írásba foglalják, s ezt az írást a jelentkezéshez az okmányokkal együtt el hozzák.

Jelentkezni személyesen kell. Es alól kivételnek csak a 3 pont alapján, vagy különösen indokolt esetekben (igazolót betegség, hivatalból való távollét) van helye. Ily esetekben a jelentkezés egy helyettes (szabad tag, esetleg munkás) útján történhet.

Az újvárosi közs. polgári leányiskola Pro Transsylvania-ünnepélye.

Vasárnap délután tartotta az újvárosi közs. polgári leányiskola Pro Transsylvania-ünnepélyét a Kath. Kőr Szent László termében. A termet egészen megtöltötte az előkelő közönség, melynek sorában ott voltak: Slegler Konrád altábornagy, dr. Karácsonyi János, Fornét Miklós főtörzserőrnagy, Bundala Mihály, dr. Vuoskics Gyula, Szirmai L. Árpád, Brém Lőrinc, Szmetka L. Odón, Lukács Odón, Pásztor Ferenc, dr. Thury László, Ravasz Barna, dr. Demetrovics Elek, Szőlőssy Gyula stb.

Az ünnepélyt a Himnusszal nyitotta meg az iskolai énekkar. Langyel Klári hangulatos prólogjában, melyet Osváta Jenőné tanárnő írt, a Szent Anna tó regéjét konferálta be igen figyelmen.

A Szent Anna-tó poétikus regéjét adták elő az iskola növendékei. A daljátékok után megfélelő tónusban, egyes elrendezéssel hozta szívre a polgári leányiskola, ami által ez a szám nagy sikert ért el. A mesélő, a vízikirály, a tündérek és az énekkar mind kitűnő produkáltak s az legelőképpen a benátozó tanárnő, Angyal Ilus érdeme.

Szabó Papi és Beleznaay Lea Beleznaay-Künger kuplóját adták elő. Úgyes éneküket és táncukat sok tapsal honorálta a közönség, mely ezt a számot megismételtette. A tornagyakorlatok sikere egy tornaterem fölállításának szükségességére mutat, az újvárosi községi polgári leányiskola ennek hiányában nem tudja a testgyakorlatok egészségére hasznos kultuszát. A háboru kezdete óta sajnos ez majdnem mindenik iskolára nézve áll. A növendékek stílusos tornamutatóványai, melyeket Herczog Mária tanárnő tanított be, klasszikus szépségűek voltak.

Beleznaay Borčka száma következett ezután. Vieuxtemps Fantasia rpszionatáját játszotta el hegedűn. Játékának finomsága, lágy futamai pompásan érvényre juttatták a művészségét, sőt azután Beleznaay Anna tanárnő kísérte precízán.

Az ünnepély eljaja Endrődy Béla Porcellánfigurák című revüje volt. A szereplők körhöz öltözétekben, mely a revü előadását a pestihez teljesen hasonlóvá tette a jó kiállításban a biedermeier, rococo s az empire romantikáját kölcsönözték az előadásnak. A revü végén a kitűnően összeállított előkép és a tánc egyes befejezése volt a darabnak.

Az ünnepély nagy sikere özv. Beleznaay Antalnén, az iskola igazgatójának és Herczog Mária, Angyal Ilus és Beleznaay Anna tanárnőknél kivül Andrányi Gusztávné, Antalfy Margitka balladmesterné és az ötletet rendező Losonczy Gábor érdeme, kik az ünnepély fényét a legmagasabb színvonalra emelték.

Az anyagi siker is nagy volt, mert a tiszta jövedelem 1908 K. 36 fill.

Pro Transsylvaniaiára felülírtettek: Gróf Széchenyi Miklós 100, Grócs Béla 100, dr. Csiffra Kálmán, dr. Pellay Lajosné 30-30, Slegler Konrád, Fülöp Arthur altábornagyok, dr. Fráter Imre, Brém Lőrinc, Kollányi Ferenc, dr. Karácsonyi János, Gresinczy Antal, Szirmai L. Árpád, Nagy Márton, özv. Márkus Lászlóné, Ternyi Antal, özv. Kohn Mórné Nagybaród 20-20, Hagedorn János 14, Bundala Mihály, Lopussny Gyula Vuoskics Gyula, Kereszthy Kornél, dr. Mazurek Gyula, dr. Thury László, Eleméry Ferenc, Jánoskay Barna, Rimler Károlyné, Ringelmann Lajosné, dr. Popper Áron, özv. Molnár Lajosné, Balogh Vilmos, Lindauer Károly, Haszdel Mór, Szőke Sándorné 10-10, Nau-

mann Erzi 7, Materny Imréné, Mészey János 6-6, Székely Sándor, Csaponyi Ignác, Kuun Frigyes, dr. Fornét Miklós, Szántó Dezso, Szabó Lászlóné, Andrányi Laci 5-5, dr. Demetrovics Elekné, Marosi József, Török Gyula, Szabó Ágostoné, Kellner Györgyné, Szabó Teréz, Bach Ilus 4-4, Antalóssy Adolfné, Angyal Ilka Langyel Klári 3-3, Szmetka L. Odón, Reichtó Bauer Zsófia, Pincósné, Molnár Béláné, N. N. 2-2, Szensaky Adolfné 1-60, Mellau István, Szilassy Béla, Dócsy Ferenc, Lughoffer Albertné, Weiss Árminné, N. N. 1, Ismeretlenek 26 koronát. Összesen: 782 korona 60 fillért.

A Kath. Növendő Egyesület tea-délutánja.

Tegeap délután tartotta a Kath. Növendő Egyesület tea délutánját a Kath. Kőrben. Az összejövetelen az egyesület számos tagja vett részt. Jelen voltak:

Eleméryné, Személyiné, Kavernoska Jánosné, Korda Andorné, Pirovits Józsefné, Olasz Ágostoné, Miknassy Margit, Meluch Lajosné, Szabados Pálné, Pellay Lajosné, Balogh Barnáné, özv. Váraszeghy Lajosné, Kazinczy Mariska, Vas nővérek, dr. Küzser Áldárné, Haunig Aranka, Polgár Mariska, Niek Mariska, Márkus Lászlóné, dr. Csiffra Kálmáné, Muresán Valéria, Salkora Irma, Schwart Gézáné, özv. Grunwald Henrikné, Kelemen Kálmáné, Horváth Margit, Busáth Ilona, Wodicska Sándorné, Kövér Ily, Szilágyi Dózsa, Ember nővérek. Háziaszonyok: Obrinossák Istvánné, Balogh Barnáné, özv. Váraszeghy Lajosné, özv. Meluch Lajosné.

Özv. dr. Személyi Kálmáné foglalta el az előadói székét, akit mindig szívesen hallgat a közönség. Nagyon élvezetes szabad előadást tartott a társadalmi működésről s vele kapcsolatban ismertette a Kath. Növendő Egyesület működését. Kiindult a családi körből, ahol a nő a legszelebb hivatását teljesíti. Elhibázott dolog, ha valaki a családi kört elhanyagolja a társadalmi működésben is megállja a helyét, aki hivatását a családi körben betölti. Örvös az, ha valaki elszakad a társadalmi működéstől, ha valaki fölöslegét meg vonja a szegényektől, ha valaki tudásával nem segít az ügyefogyottakon.

Nagyon közvetlenül és meleg szívvel beszélt a társadalmi működés isikéről: a szeretetről.

A szeretet hatalmával működünk a leánykörökben, ennek melegségét érezzük az anyák körében, az ragyog a fillérben, amiket kiesztünk. Ez képesít, hogy csatlakozunk a leggyeszelebbek örömében és fajdalmában.

Az előadást nagy tetszéssel fogadták és minden oldalról üdvözlétek az előadót, a Kath. Növendő Egyesület példaadó buzgó tagját.

Az előadást legközelebb egész terjedelmében közöljük.

Eleméry Ferencné előadó bemutatta ezután az egyesület múlt havi működésének statisztikáját. E szerint elintézését nyert szegényügy 73, segélyt készpénzben kiosztottak 1010 Korona 26 fillért. Élelmiszeri: 10 kg. cukrot, 40 kg. babot, 40 kg. busadarát, 30 kg. kenyérlisztet, 30 kg. köleskását, 4 mm. burgonyát, 707 liter tejet. Csináltattak a szegények részére 16 pár cipőjavítást és kiadták 12 pár rozsdó cipőt.

A háziaszonyi tisztteget özv. Váraszeghy Lajosné, Obrinossák Istvánné és Balogh Barnáné látták el lekötő szeretőre méltósággal. A társaság a párolgó tea mellett késő délutánig együtt maradt. A tiszta jövedelem az anya- és csejsemvédelem jójára fordított.

Szapordnak a választók.

A központi választmány ülése.

A választójog kitarjesztése, legalább eddig nem igazolta azt a várakozást, amelyet reméltek. Szaporodik ugyan a választók száma, de egyáltalán nem nagyobb számmal, mint a régi törvény idejében. Nagyváradon az 1918. évben mindössze 114-el lesz több választó, mint 1917-ben. Ennek valószínű oka a háboru, mikor a férfi lakosság tulnyomó része a harcólapon és lthon katonai szolgálatot teljesít.

Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután ülést tartott a városházán.

Rimler Károly polgármester elnöklése alatt Lukács Odón főjegyző, Riemann Mór kir. tanácsos, dr. Adorján Ármán, Rimszöcsy Béla, dr. Csereenyés Béla előadó és dr. Dzsapoly Dezso jegyző voltak jelen.

Előadó bemutatta az 1918. évre összeállított választók névjegyzékét:

E szerint felvételtek a névjegyzékbe:

Elő választó kerületben (Olaszi és V. Velence):

	1917	1918
I. szavazó kör	800	811 + 11
II. "	661	671 + 10
III. "	727	736 + 9
IV. "	914	952 + 38
V. "	938	936 - 2
Osszesen	4040	4106 + 66

Második választó kerületben (Újváros Váralja, Hegy):

	1917	1918
I. szavazó kör	728	733 + 5
II. "	734	743 + 9
III. "	683	701 + 18
IV. "	984	1000 + 16
Osszesen	3129	3178 + 48

Az összes választók száma tehát 1918-ban a két választókerületben 7283, vagyis 144-el több, mint volt 1917-ben.

A központi választmány megvizsgálta a névjegyzékét s azt a választók ideiglenes névjegyzékének elfogadta két példányban lemosolva közzemlére teszi ki. A felszólalási határidő: a polgármester állapítja meg.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után el-tüntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 korona 40 fillérrért kapható a

Csillag gyógyszerárban

Zöldfa-utca.

x iródehelyiség céljára alkalmas 3-4 szoba május 1-től kiadó. Felbtelek megtudhatók a „Fekete Sas és Zöldfa” r.-t. bérleti iródejában. (Sas passage, telefon 14 0.)

Lukács Ödön a háboruban elesett tűzoltókról

A nagyváradai önkéntes tűzoltó egyesület tegnap Lukács Ödön főparancsnok elnöklésével ülést tartott a városi ház tanácsstermében. Lukács Ödön megnyitó beszédében megemlékezett a hősi halált halt tűzoltókról. Bevonult 79 tűzoltó, elesett 7 és pedig: Diósi Andor, ifj. Weiserschütz János, Szűcs Lukács, Fleischer Jerő, Nagy József, Varga Mihály és Kenderesi István. Nincs szó, mondotta az elnök, amely háláukat és elismerésünket kifejezhetné irántuk, akik minden magyar ember emlékeztetésére méltóak. Ha majd elmúlik a háború, gondoskodunk arról, hogy emlékeztetük méltó módon megőrhessék.

Eihaltsk ezenkívül: Gebhard József és Furka Ferenc szakasparancsnokok. A közgyűlés felhatalmazza a főparancsnokot, hogy az elesettek emlékének megőrkítése iránt a háború végeztével tegyen javaslatot.

Elfogadták ezután a zárószámadásokat s a költségvetést. Az egyesület vagyona 38980 korona.

Megemlékeztek ezenkívül a testület veterán tűzoltóiról: Kiss Gyula, Hann Lajos, Weiserschütz János, Molnár Szeriás, Markovics alparancsnok, Kiss István, Ungerleider Mór és Steinhart szakasparancsnok.

Végül Lukács Ödön főparancsnok a közgyűlés szívélyes és elismerő üdvözlésére kijelentette, hogy egész erejével és buzgalomával fogja az egyesület céljait szolgálni a azt helyes irányban vezetni.

A tűzoltók lelkesen megéljenztek szerteit főparancsnokukat.

HIREK

Missió

a váradolási templomban.

Aronffy Ferenc és Szinek Sándor lazarista atyák vasárnap délelőtt kezdtek meg a missiót a váradolási plébánia-templomban. A missiók szónoklatok hallgatására összegyűlt hívők vasárnap és hétfőn megtöltötték a hatalmas méretű templomot. Különösen az esti szónoklat meghallgatására önzlik a hívők serege. A gyönyörű szónoklatok szemmel látható hatással vannak a hallgatókra. Sokasem voltak a lelkek nagyobb lelki szükségben, mint most. A háború nyomora és csapásai megtörték az erőket is, kiengesztelődésre, vigasztalásra, lelki békére van szükségünk. Ezt a vigasztalást, ezt a lelki békét hozták magukkal a lazarista atyák, ezért van oly sok hallgatójuk.

Hétköznapokon reggel 6 órakor és 7 kor szentmise van. D. e. 9 órakor van az első szentbeszéd, utána szentmisével. Este 6 kor róssafűzér, utána fél 7 kor a második missiók szónoklat.

A beszédeket férfiak és nők együtt hallgathatják. Gyóntatás egész nap, kivéve a szentbeszéd idejét.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Konsitzky Ágost 101. gye. beli tart. főhadnagyot és Gáll József 70. gye. beli tart. hadnagyot a katonai érdemkereszt 3. osztályával tüntette

ki. Pabienitz gróf Weraaszozky Olivér 7. huszárseregheli tart. főhadnagy az ujlógos legtelj. dícsérő elismeréssel lett kitüntetve.

* Kollányi Ferenc kitüntetése.

A hivatalos lap vasárnap száma a következő királyi kéziratot közli Kollányi Ferenc jaáki apát, ist. szeri. kanonok kitüntetését:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Kollányi Ferenc jaáki apát, nagyvárad latin szertartású székesegyházi kanonoknak, a hiteles helyi levéltárak országos főfelügyelőjének, az egyházi irodalmi és a közélet terén kifejtett munkássága elismerésül Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Luxenburgban, 1917 évi április hó 5 ón.

KAROLY s. k.

Báró Roszner Ervin s. k.

* **Ma viszik a Szent-László-templom harangjait.** Tegnap, hétfőn került sor a Szent László templom harangjainak leszedésére, azonban az előmunkálatakat nem tudták egy nap alatt elvégezni s így a levétel mára maradt. A templom tornyából három harangot visznek el, egy harang és egy kis halálcsergőttű maradt.

Az elvendő harangok közt van a nagy Mária harang, melynek felírása a következő:

MARIA MATER DEI
CULPA CARENS, ORA PRO NOBIS.

A másik oldalon a harangöntés éve:

CLERUS PAPULUSQUE VARADIENSIS
NE FUNDI CURAVIT PER HENRICUM
HÖRNER. 1857.

A harangot alul körökörül díszes girland futja körül, közepén Szűs Mária dombormivű képe, fönt, a harang felső részén szintén díszítés a magyar címmel.

Az előmunkálataktól azután a nagy tömeg gyűlt össze a templom előtti térségen, várta a harang levételét, amely ma, kedden reggel 8 óra után lesz.

A pályaudvarnál a raklárakban gyűjtik össze a harangokat a lösszergyárba szállítás előtt. Már sok harang van itt együtt, mivel a vidékről is ide hozzák a harangokat. A vidékről érkezettek a rájuk helyezett virágkoszorúkról lehet megismerni.

* **Az Országos Hadigondozó Bizottság ülése.** Zita királyné 6 Felsője elnöklés alatt tartotta meg az Országos Hadigondozó Bizottság értekezletét. Résztvettek a nagyváradiak közül az értekezleten gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök, dr. Kollányi Ferenc pápai praefátus, jaáki apát, dr. Miskolczy Ferenc és dr. Cziffra Kálmán főispánok, Rimler Károly polgármester, Werner Kálmán megyei orvosszéki elnök, dr. Istvánffy István városi orvosszéki elnök. A szűkebb intéző-bizottságba a nagyváradiak közül gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspököt és Cziffra Kálmán főispánt választották be. Közébb a vidéken is szervezik a rokkant katonák és hadárvaák ügyeinek felkarolására alakult Hadigondozó Bizottság választmányát, melynek tagjait a főispán nevezi ki.

* A Kath. Kőr vetítő estélye.

A Kath. Kőr ma, keddi vetítőestélyén dr. Gécsy József theológiai tanár fog előadást tartani a különböző harcterekről. Az orosz, francia és olasz hadszíntéren fölvetett képek kerülnek ez alkalommal bemutatásra. A vetítőelőadás pontosan 5 órakor kezdődik.

* Belányi Imre vasfélholdja.

Belányi Imre mérnökhadnagy tegnap Nagyváradra érkezett négy heti szabadságra. Állomáshelye Kis Ázsiában, Diar Bekr ben, Kurdisztán határában van, ott egy autombil üzem vezetője. Szakértelmével, fáradságtalan munkájával s önfeláldozó tevékenységével kiérdemelte a vasfélhold kitüntetés a török szultántól. Szabadságát betegsége miatt szükségessé, kiütéses tifuszon esett át annak következményeit haveri ki erős szervezete. A tetterős férfi megjelenése Nagyváradon őszinte örömet kellett mindazoknak, akik a magyar munkások sikerét értékelték s becsülik.

* A város millió kölcsöne.

Rimler Károly polgármester és Juricskay Barna adóügyi tanácsos a napokban Budapesten tárgyalásokat folytattak a Pesti Elő-Hazai Takarékpénztárnál a felveendő 2 és fél millió kölcsön tárgyában. Nagyvárad városának ugyanis jelenleg a Pesti Elő-Hazai Takarékpénztárnál mintegy 2 millió és a helyi pénzügyintézetknél mintegy fél millió folyószámla kölcsöne van, amit a város sokkal előnyösebb annuitásos kölcsönre akar konvertálni. A tárgyalások eredményre vezettek s e szerint a város megkapja a 2 és fél millió koronát, 50 éves törlesztésre, évi 540 százalékos annuitásra, 90 százalékos arányban számolva és 3 százalékos stornódíj kikötése mellett. Rimler Károly polgármester most majd az illetékes tényezőkhöz terjeszti a kölcsön felvételének ügyét. Leglegalább meg szabadul a város a sokkal terhesebb folyószámla kölcsöntől.

* Két új városi étkező.

A jövő hónapban két helyen állít fel a város étkezőt, egyet a Bömer tér környékén a közép-ostály részére, a másikat Velencén a munkásság ellátására. Ezzel a város erős konkurenciát létesít a magánétkezőknek, de ezek csak üdvös lesz a hatás. Egy magánétkező, a Biharmegyei Nemzeti Kaszinó bérletője, Breyer Károlyné, tegnap szűnt meg, mert tulajdonosa a Félixárdó éttermét vette át. Megmaradnak továbbra is: Lovasi Menzsa Jerőné, Farkas Lajosné étkezője s a Keresztury Istvánné népes étkezője, ahol a közép-ostályból mintegy 50 család nyer ellátást. A többi étkezőnek is marad elég vendége, de bizonyosan jobban kell igyekezniük, mert Lukács Ödön városi étkezőiben jól és izletesen főznek.

* A nyári időszámítás és a záróra.

Tegnap hajnalban kezdődött meg a nyári időszámítás, vagyis reggel 2 órakor 3 órára tolták az órák mutatóját. Nem nagy ujság ez már előttünk, mivel tavaly is végig élveztük a nyári időszámítást, állítólag nem járt olyan nagy haszonnal a mezőgazdaságra nézve, amelyre számítottak. Az idén talán több eredmény lesz a világitó anyagokkal való takarékoság ezen pontjából. Különösen most, mikor az üzleteket 7 órakor lecsukják, 7 órakor pedig már áprilisban is teljes világosság van, úgy hogy a villanyvilágítást teljesen

mellőzni lehet. Az üsllet tulajdonosok már most reménykednek, hogy a zárórát ki fogják tolni 8 óráig, sőt egyesek tegnap is nyitva akarták tartani az üzletet. Tegnap reggeltől kezdve valósággal ostromolták a rendőrséget, hogy a záróóra vonatkozó miniszteri rendelet nem-e szenvedett változást. Természetesen egyelőre még ez nem történt meg, azonban nem lehetetlen, hogy rövid időn belül a miniszter némi változtatást eszközöl a záróra kitolása szempontjából.

* Az Anyák Köre összejövetele.

A Katb. Nővédő Egyesület által fenntartott Anyák Köre vasárnap igen szép összejövetelt tartott. A sok szomorú anya itt nyeri a feloldulást, a sok nehéz, keserves nélkülözés közt eltöltött napok után. Itt érzi meg, hogy ő is számottevő tagja a nagyvilágnak, hiszen ő nevelt fel keserves verítékével a hazai polgárait. Itt érzi a legemesebb felebaráti szeretetet a sok jó vándorok részéről, akik érette a gyermekeikért minden áldozatra készek. Mint mindig, ezuttal is tartalmas volt a program. Dr. Személyi Kálmán beszélt a gyermek nagy ellenségéről, a tífóvész bacillusról az ő közvetlen és könnyen felfogható modorában. Utána Balogh Emmy urleány szavalt oly megkapóan, hogy a jó asszonyok mind airtak Gálly Sándor hiteltartó szót ezután az édes anyákhoz az ő nagyméltóságukról, figyelemre méltó, mily nagy kincsét bizott rájuk Isten gyermekeik lelkében, amelyet igyekezzenek minél szebbé, jobbá tenni, úgy lesz áldás rajtuk. Az oszonnát vidáman fogyasztották el, melyet ezuttal dr. Bundala Mihály pápai főpap adományozott. Jelen voltak: Pallay Lajosné, Eleméry Ferencné, Balogh Barnáné és leánya, dr. Személyi Kálmáné, Györyné, Perss Jolán, Kuch Endréné, Meluch Lajosné, Olasz Ákosné.

* **A városi tea.** A szederlevéllel kevert városi tea ügyében illetékes helyről a következő felvilágosítást kaptuk: A kifogásolt tea nem egy vagon, hanem csak 10 méterháza, ennek fele még a város birtokában van. A Közélelmezési Hivatal jó referenciákra megvásárolta a áruba bocsátotta, a közönség egyrésze dícsérte, sokan kifogásolták, a hivatal tehát nem tudott eligazodni, jó-e vagy rossz a tea? Az izlés ilyen különböző volt. Gyau támadt, hogy a tea szederlevéllel van keverve s ennek Nógrádi Gyula pozitív kiírást adott, mire a legsigorubb vizsgálót Lukács Odón polgármesterhelyettes elrendelte. Dr. Szederényi Pál vegyész, aki a teát megvizsgálta, kémiai vizsgálatot javasolt s így a teament az országos kémiai intézetbe küldték fel. Amint innen leérkeznek, megteszi a kellő intézkedéseket.

* **Küzdő Kálmán fizetésemelést kér.** A villamosmű főkönyvelője: Küzdő Kálmán kérelmet adott he Rimler Károly polgármesterhez. Ebben elmondja, hogy 1903 ban a szabályrendelet 38. § a értelmében vele szerződést kötött a város jelenlegi állására s 14 év óta a fizetése ugyanaz maradt, holott az idő alatt a városi tisztviselők fizetését háromszor emelték. Kilencetags családdal a legnehezebb viszonyok s a legnagyobb nélkülözések között él s ha nem segítenek helyzetén, 7 gyermeke nevelését abba kell hagynia. Kéri, hogy fizetését mel-

tányosan rússzák. Jelenleg súlyos beteg s ha bevégzi a záróórát összeállítását, pihenésre van szüksége.

* A közhazugot internálták.

Londonból jeltenti egy hágai lap, hogy Szabenyi József magyar ábrilapírót Seaton Watsonnak, a nevzetes magyarfaló Scotus Viatornak feljelentésére letartóztatták s a fogolytáborba internálták. Seaton Watson kimutatta, hogy mindaz, amit Szabenyi a magyar viszonyokról írt a Morning Post-ba, hazugság s ő maga közhazug. Mi lenne, ha Magyarországon az ilyen közhazugokat internálnák?

* A hős katona temetése.

Nagy katonai pompával ment végbe tegnap délután 1 órakor a 23 éves korában Kirdibabánál — egy magasztos rohmozva — hősi halált halt Varjasi Suhajda Béla temetése a nagyváradi csapatházából, ahová mély barátságba merült szülei egyetlen fiukat hazaszállították. A temetésen megjelentek a helyben állomásozó tisztikar, az elhunyt bajtársai, a gyászbaborult család nagyszámú rokoni és tisztelői. A temetési szertartást Paulik Béla katonai lelkész végezte, amely után az impozáns gyűszűmest az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték az elhunytat. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata a legnagyobb pontossággal rendezte.

* **Halálozás.** O. v. Thuolt István szül. Lavay Anna április 11 én, életének 84 ik, özvegységének 23 ik évében rövid szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése szombaton délelőtt 10 órakor volt Monostor-pályiban s az ottani családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

* **Haláloszati tilalom.** Figyelmeztetnek a bérletemhez tartozó halászsokot, hogy az április 10-én beállott június 10 ig tartó tilalom alatt, semmiféle háló vagy noroggal, a halászat tilos. A tilalom ellen vétőkkel a legsigorubb fogok eljárni. Pekete Lajos bírő.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas-főle hurut szelotke.** Ára 1:20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-váradi, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **Kocsis és üzleti alkalmazottak** állandó alkalmazásra felvétetnek Veiszlovits Adolf és Fia cégnél.

* **Asztalos segédek** felvétetnek állandó alkalmazásra Veiszlovits Adolf és Fia cégnél.

* **„Korena szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szód, nem mosópor. Hőfűtőre mos, s ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyész tanusítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 koron. Egyedőli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyváradi. Telefon 13—02.

VIGADÓ
MOZGÓ-
SZÍNHÁZ

Kedden

A nyílt tengeren
dráma 3 felvonásban.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

URANIA
MOZGÓ-
SZÍNHÁZ

Kedden

A vetélytársak
dráma 4 felvonásban.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsör:

Kedd: Csárdás királynő (második szereposztásban.)

A CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ második szereposztásban.

A Szigligeti színház bővelkedik a jó előkben: két szereposztásra is telik, ha egyszer igazán jó darabot kapnak. Tegnap a Csárdáskirálynő második szereposztásában került színre és konstatahatjuk, hogy nehéz eldönteni, sikerben melyik szereposztás az első és melyik a második. Mindenkinek megvannak a maga előnyei, a mi annak a bizonyítéka, hogy mindkét szereposztásban művészi erők léptek fel. Békési Lajosnak kitűnően a hangjában fekszik Edvin szerepe; énekével, játékaival egyaránt fényes sikere volt. Szigeti Jenő ismét bizonyította, hogy egyike a társulat legértékesebb és leghasznosabb tagjainak; új szereket tudott Bonifác szerepébe önteni.

Szebeni Margit Százi kontessz szerepében mindenekelőtt izléses és szép öltözkövével tűnt fel. Éneke, játéka, táncja egyaránt igen sikerült. Szigetivel együtt előadott táncot méltán ujrátádk meg. Jó volt Dózsa hercege és Zsoldos is kis szerepében. Csak szegény Anhilta szerepére nem sikerült most sem sokkal jobb személyesítőt találni. A kik mindkét szereposztásban benne vannak: Zsigmond Anna és Sik Rózsa most is sok taprot kaptak a közönségtől, mellyel együtt őz legjobban megállapították, hogy ha két szereposztás is van, de a siker csak egy.

APOLLÓ
MOZGÓ-
SZÍNHÁZ

Kedden

Monna Vanna
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Felolós szerkesztő:

Dr. PAPP KÁRO

Mindenféle

Üveg-áru
Porcellán és
Táblaüvegek
megérkeztek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.

Nagyváradi, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

P. I. 588/2—1917 szám.

Hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék közhíró teszi, hogy a Glicza Flórián telpasi lakos részéről az 1911. évi I. t. cz. 733. §-ának 1. pontja alapján előterjesztett kérelem folytán az állítólag eltűnt Glicza Éva volt telpasi lakos holtak nyilvánítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul dr. Róz József nagyvárad ügyvéd és lakost rendelte ki.

Felbírja a kir. törvényszék az eltűntet és miradókat, akiknek az eltűnt életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot az eltűnt életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az eltűntnek életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság az eltűntet a jelen hirdetésnek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év letelte után bíróság holtak fogja nyilvánítani.

Nagyváradon, 1917. évi március hó 31-ik napján. — A nagyvárad kir. törvényszék első polgári tanácsa. — Kerehy Péter s. k. tanácselnök.

A kiadvány bitelével:
Neszvaia
shiv. tisztviselő.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádigos,
vizezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramfonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

* 5 hold szőlő és gyümölcsös használatra, esetleg felébe kiadó. Értekezhetri: Magyar Bankban Szent László-tér.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzszalon

Nagyvárad

Park-szálló

Nagy Károly-u. 1.

Központban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kősz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótokban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szígligeti színház művészainak egyedüli szállítója.
:: Telefon : 11—53. ::

A Korzó kávéházban

Rörös-utca 1. sz.

minden este Dankó Pali kitűnő zenekara hangversenyt tart!

Kitűnő kávéházi italok és hidek ételek 5 tekeasztal. Szolid kiszolgálás

Szives pártfogást kér
Özv. Danos Istvánné
kávós.

Hasábos és vágott**TÜZIFA**

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10—13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve,
kivonatára házhoz szállítotnak.

Valódi cérna Grenadinok, batistok és zefírek a legszebb színek és mintákban nagy választékban érkeztek a

Vászon üzletbe.

Beőthy Ödön-utca 1. szám.
Bejárat a kapu alatt.

Fekete batistok előnyös áron.**Kiadó!**

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy négy szobás modern lakás erkélyvel és mellékhelyiségekkel augusztus hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy

üzlethelyiség

augusztus hó 1-re kiadó!

Értekezni lehet INCZE irodában, Bémer-tér 3. szám alatt.

Mindenféle vidéki megrendeléseket a zonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől
kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer és pattanások ellen

legjobb szer az**Alabástrom Crème,**

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom
pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsirokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanolin-nal van tulzsirosítva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcot üdév, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni**valódi LISZKA-VIZ.**

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)